

LIST DO REDAKCJI

Załączając kserokopię obligacji z 1946 r. na kwotę 1000 zł, zwracam się z uprzejmą p r o ś b ą o udzielenie mi informacji nt. wartości nominalnej tej obligacji na dzień dzisiejszy przy uwzględnieniu aktualnej siły nabywczej pieniądza i jej waloryzacji od roku 1946 – napisał do nas nasz Czytelnik z Torunia.

Obligacje

Obligacja to dokument, potwierdzający czynność prawną konsensualną, dwustronną, jaką jest umowa pożyczki. W dokumencie obligacji pożyczkobiorca (emitent obligacji), potwierdza określoną wierzytelność pożyczkodawcy (obligatariusza, właściciela obligacji), którą zobowiązuje się spełnić w wyznaczonym czasie i na ustalonych warunkach. Obligacje są papierami wartościowymi masowego

obrotu, emitowanymi w seriach, przynajmiej jednakowe uprawnienia posiadaczom. Najczęściej występują obligacje na okaziciela, chociaż mogą być również obligacje imienne.

Obligacje mają określony termin wykupu, w którym emitent zobowiązuje się spłacić dług. Występują obligacje krótkoterminowe (z okresem wykupu do jednego roku), obligacje średnioterminowe (z okresem wykupu od jednego roku do pięciu lat) oraz obligacje dłu-

goterminowe (z okresem wykupu powyżej pięciu lat).

W jednym dokumencie tego papieru wartościowego może być różna liczba obligacji (świadcstwo ułamkowe, pojedyncza obligacja lub zbiorowa).

Załączona przez naszego Czytelnika kserokopia obligacji z 15 kwietnia 1946 r. (emisji A, serii 006695, numer 40), dotyczy po 1/4 części obligacji o wartości nominalnej 500 zł (pięćset złotych), wypuszczonej na podstawie



Dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o upoważnieniu Ministra Skarbu do wypuszczenia Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r. (Dz. U. R. P. z 1946 r., Nr 2, poz. 11).¹ Dekret ten wydany został przez Radę Ministrów, na podstawie Ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. z 1945 r., Nr 1, poz. 1) i zatwierdzony przez Prezydium Krajowej Rady Narodowej składające się z Prezydenta Krajowej Rady Narodowej Bolesława Bieruta, Prezesa Rady Ministrów Edwarda Osóbkę – Morawskiego oraz Ministra Skarbu Konstantego Dąbrowskiego.

W powyższym dekreście określone zostały ramowe założenia publicznej subskrypcji wewnętrznej premiowej pożyczki państwowej na okaziciela pod nazwą „Premiowa Pożyczka Odbudowy Kraju 1946 r.” Udzielona została również delegacja dla Ministra Skarbu do ustalenia w drodze rozporządzenia kwoty pożyczki oraz terminów i rat umorzenia pożyczki. Nadane zostały także dodatkowe uprawnienia subskrybentom obligacji, między innymi pierwszeństwo przy otrzymywaniu zamówień w ramach przetargów publicznych na dostawy i roboty dla władz, urzędów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych, jak również pierwszeństwo w otrzymaniu koncesji przez przedsiębiorstwa handlowe subskrybujące pożyczkę.²

Szczegółowe warunki pożyczki państwowej oraz emisji obligacji określone zostały w *Rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 16 lutego 1946 r.* (Dz. U. R. P. z 1946 r., Nr 7, poz. 63).³

Zgodnie z § 1 tego rozporządzenia, z dniem 15 kwietnia 1946 r. została wypuszczona Premiowa Pożyczka Odbudowy Kraju, w obligacjach na okaziciela, po 2000 zł (dwa tysiące złotych), składających się z czterech części po 500 zł (pięćset złotych) każda. Pożyczka podzielona została na emisje, zaś emisje na serie po 50 obligacji w każdej serii.

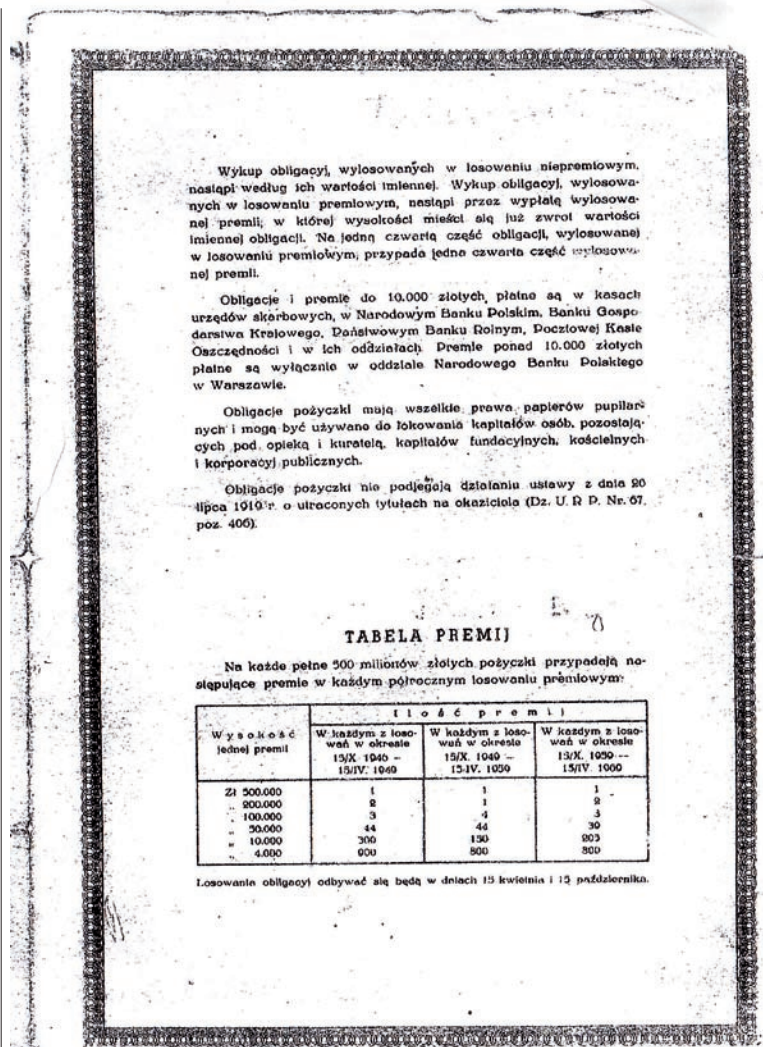
W rozporządzeniu zawarte zostały zasady losowania obligacji (premiowe i niepremiowe), terminy losowań (dwa razy w roku 15 kwietnia i 15 października), tabele premii, zasady wykupu obligacji oraz instytucje wypłacające kapitał i premie (urzędy skarbowe, Narodowy Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Poczta Kasa Oszczędności i jej oddziały).

Zgodnie z § 2 rozporządzenia:⁴ „Umorzenie pożyczki nastąpi do dnia 15 kwietnia 1969 r. w 46 ratach półrocznych według ustalonego planu (§ 1 ust. 3) przez losowanie obligacji.” Jednoznacznie określona data wykupu wyznaczała 23-letni okres wykupu, zgodny z art. 3 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r.⁵

W dniu 9 lutego 1953 r., Przewodniczący Rady Państwa Aleksander Zawadzki oraz Sekretarz Rady Państwa Marian Rybicki podpisali *Dekret o konwersji Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r.* (Dz. U. 1953, Nr 10, poz. 31).⁶

W dekreście tym określone zostały zasady zamiany niewylosowanych obligacji Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r. na obligacje Narodowej Pożyczki Rozwoju Sił Polskich. Przekształcenie obligacji następowało na wniosek posiadacza, w terminie do 31 maja 1953 r.⁷ Zgodnie z art. 6 dekretu⁸ „Z dniem 1 czerwca 1953 r. tracą ważność obligacje Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r.:

1) nie przedstawione do konwersji w terminie określonym w art. 2,



2) wylosowane, a nie przedstawione do wykupu do dnia 31 maja 1953 r.”

W myśl powyższego zapisu, posiadane przez naszego Czytelnika obligacje straciły swoją ważność blisko sześćdziesiąt lat temu. Ich wartość można traktować jako historyczną bądź sentymentalną. W zakresie wartości nominalnej na dzień dzisiejszy, przy uwzględnieniu aktualnej siły nabywczej pieniądza i jej waloryzacji od 1946 r., można zaryzykować stwierdzenie, iż posiadane przez Czytelnika obligacje są tyle warte, ile jest gotów zapłacić za nie potencjalny nabywca.

PRZYPISY

- <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19460020011>.
- Art. 8 *Dekret z dnia 21 grudnia 1945 r. o upoważnieniu Ministra Skarbu do wypuszczenia Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r.* (Dz. U. R. P. z 1946 r., Nr 2, poz. 11).
- <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19460070063>.
- Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 lutego 1946 r.* (Dz. U. R. P. z 1946 r., Nr 7, poz. 63)
- Dekret z dnia 21 grudnia 1945 r. ... op. cit.
- <http://isap.sejm.gov.pl/RelatedServlet?id=WDU19460020011&type=14&isNew=true>.
- Art. 2 *Dekret z dnia 9 lutego 1953 r. o konwersji Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r.* (Dz. U. 1953, Nr 10, poz. 31)
- Tamże.